

Hans Majestet Kongens tale til det 76de ordentlige Storting ved dets åpning.

Hr. President, Folkets representanter.

Jeg hilser Stortinget velkommen til sin ansvarsfulle gjerning. Det er vanskelige tider for vårt land, men jeg vil uttale det ønske og det håp at det må lykkes Stortinget å løse sine mange og viktige oppgaver til gagn for fedrelandet.

Forholdet til fremmede makter er fortsatt vennskapelig.

Finnlands president har i årets løp avlagt besøk i vårt land. I presidentens følge var bl. a. den finske utenriksminister og den finske landbruksminister.

To for verdensfreden meget betydningsfulle begivenheter har funnet sted i årets løp. Tyskland er optatt som medlem av Folkenes Forbund, og Locarno-avtalene er trådt i kraft.

Norge har fornyet sin tilslutning til den Faste Domstol for Mellemlfolkelig Rettspleie for et ytterligere tidsrum av 10 år.

En kommisjon er blitt nedsatt for å avgi forslag om fastsettelse av nøiaktige grenser for Norges sjøterritorium.

Sjøfartskonvensjonen med Finland er trådt i kraft.

Med Siam er undertegnet en vennskaps-, handels- og sjøfartstraktat til avløsning av den tidligere traktat av 1868.

Med Polen er undertegnet en handels- og sjøfartstraktat.

Efter den internasjonale sundhetskongressen i Paris i mai—juni 1926, hvori også Norge deltok, blev undertegnet en ny sundhetskongress som bringer lettelse i den nuværende karanteneordning.

Meddelelse om i hvilken utstrekning kongressutkastene fra de hittil avholdte arbeidskongresser bør ratifiseres, vil senere bli tilstilt Stortinget.

Våre næringsveier har i det forløpne år virket under tildels ytterst vanskelige forhold. Dette har medført, at arbeidsløsheten viser en sterk økning. Fra forskjellige hold er kommet forslag til statsmyndighetene om støtte for å holde visse bedriftsgrener oppe, — forslag som vil bli nøie overveiet; men det sier sig selv at så vel finansielle som andre hensyn gjør det vanskelig å yde direkte støtte. Til avhjelp av arbeidsløsheten er på budgettforslaget for kommende termin opført 3 mill. kroner, hvorom proposisjon senere vil bli fremsatt.

Under den langvarige engelske kullstreik var de norske gruber på Svalbard av stor betydning for landets kullforsyning, og det lykkedes å utstrekke avskibningen langt utover høsten.

Jordbruket har hvad avlingens mengde og kvalitet angår, hatt et godt år, men de sterkt fallende priser for produktene har også for denne næring skapt store vanskeligheter.

Munn- og klovsyken, som vårt land før har vært forskånet for, har dessverre i slutten av året optrådt på enkelte steder på Sør- og Østlandet. Der er truffet de strenge foranstaltninger for å hindre sykdommens utbredelse og man har det håp, at dette skal lykkes.

Den sterke kronestigning som fortsatte i årets første måneder og bragte vårt næringsliv så mange vanskeligheter, gjorde det nødvendig å styrke Norges Banks evne til å regulere bevegelsene i vår valuta, idet man i en alt for hurtig fortsatt kronestigning så en fare for bedriftslivet. Den hviletid som derved oppnåddes, har utvilsomt gjort stor nytte, og det kan kun beklages at forholdene, til tross for de anstrengelser som blev gjort, fremtvang en hurtigere kronestigning enn man da anså ønskelig. En nærmere redegjørelse vil senere bli forelagt Stortinget i forbindelse med forslag til ordning av mellomværendet med Norges Bank.

I den utstrekning det har vært mulig har kommunene vært støttet i sine bestrebelser for å bringe orden i sin økonomi. Når man i et par tilfelle har vært nødt til å bringe administrasjonsloven i anvendelse, har dette vært begrunnet i at vedkommende kommune ikke har villet følge de direktiver som kontrollmyndigheten har funnet det nødvendig å gi.

Ved oppstillingen av budgettforslaget for neste termin har man sett det som en hovedoppgave å bringe utgiftene ned. På grunn av inntektssvikten har det ikke vært mulig å foreslå direkte skattelettelser. Derimot har man gått ut fra reduserte takster for jernbane, post og telegraf. Dette betyr regnskapsmessig en sterk reduksjon av inntektene, men det har ved utgiftsbeparelser lykkedes å opveie denne reduksjon for post- og telegrafvesenets vedkommende, mens jernbanenes driftsbudgett for neste termin tross sterke besparelser må opføres med underskudd. For øvrig er de enkelte budgetter bragt ned så langt som man ved budgettenes behandling fant forsvarlig. Man har søkt mest mulig å holde anleggsbudgettene oppe uten anvendelse av lånemidler.

For å bringe de i de senere år sterkt økede utgifter til skolevesenet noget ned har man vært nødt til å fremsette forslag til endring av så vel by- som landskolelovene, forslag som tar sikte på å løse på bundne utgifter og derved lempe så vel på statens som på kommunenes utgifter. For kommende termin er budgettet opstilt på grunnlag av disse forslag, men besparelsene vil dog i kommende termin ikke kunne bli helt effektive.

For hær og marine er budgettet oppgjort med den størst mulige sparsomhet for øie. De militære øvelser er foreslått avholdt omtrent som i 1926. Man er opmerksom på den risiko som det vilde medføre å avholde militære øvelser i distrikter som måtte være smittet av munn- og klovsyke. Man håper imidlertid, at sykdommen vil være overvunnet til den tid, da innkallelsen til våbenøvelsene finner sted. Skulde dette ikke være tilfelle, vil der i betimelig tid bli fremsatt forslag for Stortinget om innstilling av øvelsene i den utstrekning det anses påkrevet.

I tillit til at den nedadgående pristendens vil fortsette, har Regjeringen i sitt budgettforelegg på en samlet beregnet lønnsuttelling av ca. 192 mill. kroner ment å kunne regne med en reduksjon på ca. 12,5 mill. Saken er under bearbeidelse i den departementale lønnskomité og proposisjon vil senere bli fremsatt for Stortinget. Man vil ved denne saks behandling gå frem så hensynsfullt og lempelig overfor statens tjenestemenn som disse med rette har krav på.

Det for terminen 1925—26 beregnede underskudd — henved 10 mill. kroner — er opført til utgift på kommende budgett.

Efter Stortingets beslutning blev der den 18 oktober 1926 avholdt folkeavstemning om brennevinsforbudet. Resultatet blev en overvekt av 108 053 stemmer mot forbud. I henhold til dette resultat vil der bli fremsatt kongelig proposisjon til lov om brennevinsforbudets ophevelse, og man har ved budgettets opstilling gått ut fra, at dette forslag i det vesentlige får Stortingets tilslutning.

Der vil bli fremlagt for Stortinget forslag om den økonomiske ordning til gjennomførelse av lov om landets kornforsyning som forutsettes å tre i kraft fra 1 juli 1927.

Videre vil der bli fremsatt forslag om endring i jaktlovgivningen og om endring i loven om laks- og sjøørretfiskeriene.

For i nogen grad å kunne lette de vanskeligst stilte låntagere i Småbruk- og Boligbanken vil der bli fremsatt forslag om å anvende rentene av de til boligsaken bevilgede lotterimidler til delvis rentelettelse — foruten for statstjenestemennenes boligbygning — også for de vanskeligst stilte låntagere i Småbruk- og Boligbanken.

Videre vil fremkomme forslag om å åpne nevnte bank adgang til å foreta utlån til en nærmere bestemt krets av de såkalte ikke-fortrinsberettigede lånsøkere.

Der vil bli fremsatt forslag for Stortinget om forandring i straffeloven. Proposisjonen slutter sig i det vesentlige til den i 1925 avgitte innstilling fra straffelovskommisjonen og går bl. a. ut på skjerpede straffer for sedelighetsforbrytelser og for forbrytelser begått i drukkenskap.

Der vil bli fremsatt forslag for Stortinget til ny lov om tollvesenet.

Tjenestemannsloven har vært gjenstand for inngående drøftelser, og der vil bli forelagt Stortinget en utredning i saken.

Arbeidet med den nye forsvarsordning er så langt fremskredet, at en ny proposisjon om saken kan ventes fremlagt for Stortinget i år.

Jeg ber Gud velsigne Stortingets gjerning og erklærer herved Norges 76de Storting åpnet.

Gitt på Oslo slott den 11 januar 1927.

Haakon.

Ivar Lykke.

N. F. Leganger.